

quirentes Christum, lumen amiserunt, permanentes in umbra, sicut insipientes perpetuo.

Hæc autem, homo Dei, et multoties ipse cum populo agnoscens docuisti esse, et correctus scripsisti multis similem consuetudinem habentibus, et ut habeas salutem animæ tuæ, mitte principibus sacerdotibus et sacerdotibus, et adjura ut per hæc seipsos corrigant, et Dei populum, ut Dei mercedem in istis habeas: et si hoc feceris, propono et per secundam scriptionem majora et perfectiora his tibi scribere, fidei vera ostensione et firmamento animarum, pro quibus Christus posuit animam suam.

Hactenus epistola Michaelis Cerularii et Leonis Acridani episcopi, ut vidisti ex ipsius titulo. Porro hanc Michaelis et Acridani epistolam in Apuliam missam Humbertus S. R. E. cardinalis episcopus Silvæ Candidæ acceptam Trani cum esset, in Latinum transtulit, detulitque eam ad ipsum Leonem pontificem. Ita quidem habet scriptus codex, in quo ista omnia descripta leguntur: Leo autem Papa ea perlecta, prolixam illam ad eundem Michaellem et Leonem Acridanum epistolam scripsit, quæ inter cusas ipsius Leonis epistolæ prima ordine ponitur. Ubi et ex nota temporis in ea apposita, hoc esse anno conscripta cognoscitur, dum ait intervenisse mille et fere viginti annos a Christi passione usque ad illud tempus, quo scribebatur epistola. Quod enim dicit, *fere viginti*, plane nondum fuisse viginti declarat. Etenim exordio sequentis anni jam fuisse viginti, ait in epistola data ad eundem Michaellem mense Januario. A tricesimo quarto Christi anno incipere consuevisse Romanam Ecclesiam numerare ab ejus passione annos, suo loco superius dictum est.

II.

EPISTOLA JOANNIS I ABBATIS FISCAMNENSIS

AD S. LEONEM IX.

Post laudatum summum pontificem, conqueritur de vi sibi ab Italis illata.

[Martene, *Thesaur Anecd.* I, 207, ex ms. Bigotiano.]

Summo apostolicæ sedis pontifici LEONI, Dei gratia sanctificato vice Petri, JOANNES, fratrum minimus et in numero abbatum ultimus, primatum in cœlesti curia cum senatus apostolorum festiva gloria.

Gaudeat orbis Romanus tanti præsulis infula adornatus, qui ut lucifer inter astra purpureus emicat, tam pia quam nova religione rutilans, ad depellendas e gremio matris Ecclesiæ varii erroris nebulas. Denique quis pastor in Romana Ecclesia post aurea illa sæcula in quibus Leo, Gregorius claruerunt, vitro puriora spiritualis doctrine lumina, surrexit tam diligens et vigilans, ut tu, præsulum sanctissime, qui pascis gregem Dominicum super vividos montes pascuæ? Nam ut fidem dictis faciam, quis non miretur, et in laudis jubulum prorumpat, pro inaudita nostris sæculis oculati pastoris providentiæ? qui non eo contentus in propria sede urbis Romæ uni populo consulere, aut solam frugum fertilem Italiam imbre cœlestis verbi irrigare, verum etiam Cisalpinas Ecclesias synodali scrutinio circuit et lustrat, et si quid incultum, et a norma rectitudinis distortum invexit, mox ecclesiastica censura corripit ac regula justitiæ emendat et corrigit. Ave, Pater, papa mirabilis. Ave præsulum præsul specialis; ave, inquam, illa ignis columna, olim Israelitico populo prævia, qui prædux inoffenso calle per vastam mundi hujus solitudinem populum Dei sanctum provehis ad cœlestem Jerusalem, veram terram reppromissionis. Igitur implcatur os nostrum

B laude et lingua nostra exultatione. Gloria in excelsis Deo, visitavit nos Oriens ex alto. Sed, o mortalis conditio! quam nihil fidum et ex omni parte beatum in hoc labili sæculo! Ecce, memorande pontifex, dum in laudes tuas attempero modulos linguæ, pro terris pace reddita per aliam tuæ dispensationis providentiam, pulsat me dolor e latere interrumpens stridulo planctu organa lætitiæ. Nota loquor in aurem pontificis, de prævaricatione ecclesiasticæ pacis, quam mihi vestræ fidelitatis nuntio inmisso ipsius Petri apostolorum principis legatione functo irrogaverunt, non extæræ nationes, sed ipsi Romani cives, et in secundo loco Richefburh, et Aquarpendentis suburbiorum potentissimi habitatores. Hi certe contempta super pace apostolica vestra sanctione, me invaserunt, spoliaverunt, et omnibus piis lacrymabiliter dehonestaverunt, frustra mandata vestræ legationis præferentem, et in defeensionem mei patrocinium apostolicæ auctoritatis vocantem. Porro hæc Itatorum in Northmannos invidia adeo exarsit, et jam inolevit, ut pene per omnia Italiæ suburbia vix unquam ulli Northmannorum liceat tutum iter carpere, etiamsi sit peregrina devotione, quin assaliatur, trahatur, nudetur, colaphizetur, vinculis religetur, sæpe etiam tristem exhalet spiritum, longo carceris squallore maceratus. Unde notum tibi sit, Christianæ plebis humanissime Pater, quia nisi Romana pietas apostolica interdictione aboleverit hanc indisciplinatum barbaricam, et maxime in specialis sui legati injuriam

vindicare ita ut totus orbis audiat et contremisceat, A valde deprehiabitur Romanæ majestatis auctoritas, nec erit gens illa Northmannorum bellica in vestra fidelitate adeo prompta et devota. Interest etiam tuæ faniæ, vir totius liberalitatis et gloriæ, larga manu nostra perditâ restaurare, quia ecce, ut jussisti, paschali termino adest noster nuntius, cum litteris, et certa cautione omissorum, quæ ego non mei causa solummodo repeto, sed eorum quorum devotiõni condoleo, qui hæc sanctæ Trinitati delegaverant sub meæ fidei testimonio. His ita decursis, non possum non indicare quæ audio de domino meo apostolico ventilari sinistra interpretatione, quem ego amplector speciali devotiõne, et quem volo tutum esse apud Deum et homines. Fabula autem hæc subsannationis vertitur de Tedbaldo comite et Bur-

gundionum infrunito duce R., qui, transgressores pontificalium decretorum, fas nefasque confundunt, B qui abdicatis legitimi thori connubiis, volutantur in inhonestis et consanguinitate sædatis thalamis. Hinc populus sibilat, hinc mihi quivis pravicornis insultat; mihi, inquam, pro vestro honore decertanti, et hanc consentionis maculam a vestra sinceritate detergenti: et ut me magis confundant, et infelicem victoria in suggillationem vestræ auctoritatis convincant, objiciunt, et in faciem ostendunt, quod Tedbaldus etiam vestrum colloquium adierit, nihilque dignum hac culpa actum sit; imo magis quare auctoritate vestra roboratus, lupinam ovem, dicq; falsam illam Agnem in sua vindicet, et vivente marito, usurpet execrabili stupro, facto illicito licitæ conjugis divortio. Qua de re perpendat ipse, quæso, prudentissimus antistes, quid postulet res hujus emendationis, ne annulletur, ne irritetur opera et studium ecclesiasticæ suæ sanctionis.

III.

EPISTOLA S. PETRI DAMIANI

AD S. LEONEM IX.

Vide inter epistolas S. Petri Damiani, Patrologiæ, tom. CXLIV, col. 208.)

ANNO DOMINI MLVII.

VICTOR II PAPA.

NOTITIA HISTORICA.

(GIACCONI, *Vitæ pontificum Romanorum.*)

In nomine Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi C benedicti. Amen.

Post Leonis papæ IX obitum, Eberardus, episcopus Aistatensis, vir prudens et eruditus, pariter et opulentus, creatus est. Fuit natione Germanus, provincia Suevia, ex comitibus Callensibus, castello Hisprug ortus, ex propinquo sanguine imperatoris, natus: patrem habuit Arduigum, matrem Vitzelam, nobilissimos parentes, et quanquam ætate juvenis esset, doctrina et sapientiâ, morumque gravitate prudentissimus, senibus æquari poterat. Electus autem fuerat Aistatensis episcopus anno 1052, illius cleri consensu, in maxima apud omnes imperii proceres auctoritate ita ut præcipue ejus consilio Henricus imperator uteretur. Tulit gravate Henricus, ut tantum virum et tam fidum amicum amitteret. Hunc igitur Hildebrandus, licet invitum, anno jam

post mortem Leonis exacto, adduxit Romam; lætitia et populi totius plausu exceptus, in basilica Sancti Petri Vaticana, episcoporum cardinalium ministerio, Romani pontificatus, feria quinta in Cœna Domini, Idibus Aprilis, insignia cum Victoris secundi nomine suscepit, anno Domini 1055 per Maynardum S. Romanæ Ecclesiæ archidiaconum, et laudatissime eidem annos duos menses tres, dies sexdecim, Henrico tertio et ejus filio Henrico quarto Augustis, præfuit. Urbes aliquot, arces et oppida, Ecclesiæ Romanæ prioribus sæculis amissa recuperavit. Hic Leonis prædecessoris sui vestigia secutus, præsentem Ecclesiæ statum firmare perrexit, ac propterea subito conventum Florentiæ indixit, atque eo etiam Henricum imperatorem invitavit, in quo ipse, qui acerrimus cleri censor et reformator erat; cum imperator sub festum Pentecostes veni-